

Links Ecologisch Forum (LEF)

Forum Gauche Ecologie (FGE)

Radicaal Groen Linkse Partijoverstijgende Beweging

Mouvement Radical Rouge et Vert, au-delà des Partis

ANALYSE - De opwarming met 1°C is al erg genoeg: ook Europa ontsnapt niet aan rampen

Geplaatst op woensdag 09 april 2014 |

SHARE

Duizenden wetenschappers over heel de wereld werken vrijwillig mee aan het IPCC, het Intergovernmental Panel on Climate Change. Het IPCC doet géén eigen onderzoek, maar synthetiseert de bestaande kennis in de wereld. Om de vijf à zeven jaar brengen ze een nieuwe aangepaste rapportering uit. Dit vijfde IPCC rapport vormt de basis van de komende internationale klimaatonderhandelingen. Het rapport bestaat steeds uit drie delen.

Deel één gaat over de vordering in de wetenschappelijke verklaring van de klimaatverandering. Dat werd 26 september 2013 in Stockholm bekend gemaakt en stelt dat de klimaatverandering nu onomstotelijk wetenschappelijk bewezen is. De voorspellingen uit de vorige rapporten worden bevestigd door de wereldwijde metingen sindsdien. Bijzonder ernstig is dat de metingen steeds de hoogste marges bevestigen in de vork van onzekerheidsmarges die de wetenschappers uit voorzichtigheid meegeven.

Deel twee geeft een beschrijving van de gevolgen van die opwarming en verandering voor de mensen en de natuur in de verschillende delen van de wereld. Dit tweede deel werd vrijgegeven op 31 maart 2014 in Yokohama, Japan. De huidige bijna 1°C opwarming maakt dat de klimaatontaarding al over heel de wereld te voelen is, ook in Europa.

Deel drie behandelt de mogelijkheden om die effecten van de klimaatverandering te milderen. Dat deel is voorzien om op 13 april 2014 vrij gegeven te worden in Berlijn. De twee eerste delen zijn eerder wetenschappelijk van aard, het derde deel is ook politiek. Hierover woedt een voortdurende strijd tussen wetenschappers die door dik en dun de neoliberale markteconomie verdedigen en de wetenschappers die meer sociaal gemotiveerd zijn of die eerder vertrekken van de logica eigen aan de natuurlijke ecosystemen.

Enkele opmerkelijke bevindingen uit deel twee

Met de huidige bijna 1°C gemiddelde temperatuurstijging worden heel wat ecosystemen in de wereld aangetast. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat we heel wat kritische drempels bereiken waarbij deze systemen instorten en de klimaatontaarding verergeren.

Het meest duidelijk is dat bij de Noordelijke ijszee en bij de koraalriffen. De verzuring en de opwarming verstoort de bestaande voedselketens van plankton over vissen naar zeezoogdieren en zeevogels.

Op meerdere plaatsen in de wereld sterft het boombestand af, wat nog iets anders is dan de ontbossing door mensen. Water wordt niet meer gebufferd en voor de mensen is het niet meer leefbaar. De biodiversiteit duikt naar beneden in die aangetaste bossen en dat maakt ook heel wat koolstof vrij. Veenlanden verdrogen, zoals we gezien hebben in Ierland de voorbije zomer, zodanig dat de Ieren hooi van het vasteland moesten invoeren voor hun vee.

De permafrost in de toendra en op de berghellingen ontdooit en laat methaangas vrij. Met het afsmelten van de sneeuwlagen en gletsjers in de bergen wordt er onvoldoende water gebufferd. Dat brengt overstromingen in wintertijd en droogvallen van rivieren in de zomer mee. Voor onze landen wordt een opdrogen van het grondwater gemeld.

Heel wat diersoorten passen zich aan en verplaatsen zich naar andere zones. Maar vele kunnen dat gewoon niet, omdat de planten niet zo snel mee volgen. We maken een algemeen uitsterven mee. De grote natuurlijke klimaatveranderingen uit geologische tijden gingen over periodes van duizend tot honderdduizend jaar. De huidige klimaatverandering door mensenheden overspant een periode van enkele jaren tot enkele tientallen jaren. De natuur kan niet volgen.

De landbouwopbrengsten gaan door de gecombineerde fenomenen omlaag met 2% de komende jaren. Als er al geen ergere vernieling van oogst is door branden bij droogte of door overstroming. Zonder ingrijpen zal dat oogstverlies oplopen tot meer dan de helft tegen 2050.

Voor Europa melden zij de komende jaren toename van de extreme weerfenomenen. Overstromingen enerzijds en anderzijds hittegolven en droogtes. Dat heeft een groot effect op luchtvervuiling en volksgezondheid.

Telkens wordt er bij gezegd dat de minst bedeeden, zowel in het Zuiden als in het Noorden, het zwaarst te verduren krijgen. We zullen hele volksverhuizingen zien uit de meer barre streken naar de betere streken. Maar die betere streken compenseren geenszins het verlies aan bewerkbare en bewoonbare gronden. Het rapport spreekt over een enorme toename van conflicten.

Schade en verlies

Het rapport becijfert ook de vergoeding van de schade aan de menselijke maatschappij. Die zou de komende jaren telkens 70 à 100 miljard dollar zijn voor de ontwikkelingslanden alleen. Veel meer dan hen beloofd werd in de conferenties. In de rijke landen zal het economisch verlies aan BNP naar 2% gaan bij een opwarming tot 2,5°C. Dat zou neerkomen op 1400 miljard dollar of 1000 miljard euro. Men verwacht bij de huidige ontwikkeling dat de opwarming daar voorbij schiet naar 3,7°C. De economische kost die we dan betalen kunnen ze niet meer berekenen omdat er teveel onbekenden zijn.

Het algemeen besluit is duidelijk: de schade en verlieskosten bij niets doen aan de klimaatverandering lopen op termijn hoger op dan de huidige kosten om in te grijpen.

'Adaptatie en mitigatie', of kiezen tussen aanpassen of milderer

Adaptatie, dat is hogere dijken bouwen, het hele rioleringsstelsel aanpassen, zoetwateropslag bouwen, heraanleg van wegen en spoorlijnen, van hoogspanningskabels, van de meerderheid van de gebouwen, zodat ze bestand zijn tegen stormen en overstroming.

Mitigatie, dat is alles wat enerzijds minder broeikasgassen uitstoot en anderzijds wat de captatie van CO² verhoogt, agro-ecologische landbouw bijvoorbeeld of natuurlijke herbebossing.

Het vijfde rapport maakt duidelijk dat we nu in de komende twee jaar moeten handelen wereldwijd om de trend te keren in 2015. Het jaar dat men een wereldwijd klimaatakkoord wil bereiken in Parijs.

De klimaatsceptici werden weerlegd

Vaak werd gezegd dat één extreem weerfenomeen nog niet op klimaatverandering wijst. Maar de recente golf van rampen tesamen doen dit dus wel. Dat is de aanbreng van Britse en Amerikaanse wetenschappers aan deze vijfde rapportering, die we al eerder in de pers konden lezen.

Zet het op een rijtje: de tropische stormen die New York en de Filippijnen troffen. Onze eigen warmste winter zonder sneeuw in West-Europa. De abnormale koudegolf over de VSA waarbij Florida kouder was dan Alaska. De aanhoudende zeestormen die de westkust van Engeland en Ierland teisterden. De extreme hitte en droogte deze winter in het oosten van Brazilië met overstromingen in de Andes. De overstromingen in midden Europa. De extreme hittegolf in Australië met dagtemperaturen van 50°C zodat de vleermuizen massaal dood uit de lucht vielen. De bosbranden door droogte in Spanje, Marokko, Brazilië, de VSA, Australië, Indonesië... Alles binnen het tijdbestek van enkele maanden tot één jaar.

Onze bedenkingen hierbij

Dit rapport spreekt uitgebreid over ongelijkheid en te verwachten conflicten.

Uiteraard leven we bijna in heel de wereld onder kapitalistische eigendomsverhoudingen, die de gevolgen van het klimaatgebeuren enorm uitvergroten. Zij die veel geld hebben kunnen zich beter uit de slag trekken. Er zullen nieuwe markten ontstaan op basis van al die miserie. Terwijl de gehele maatschappij verlies lijdt zullen individuele kapitalisten dik verdienen aan de verkoop van lapmiddelen.

Het grote probleem waar we voor staan is dat alles uitgerekend wordt in dollars of euro en niet beschouwd wordt vanuit de noden van de mensen en de draagkracht van de natuur. Men probeert het verlies aan ecosystemen te vertalen in geld en dan een vergelijking te maken wat het meest rendabel is. Een absurde redenering. Het vijfde rapport laat al vast verstaan dat nietsdoen aan het milderer van het klimaateffect enorme kosten voor aanpassing en herstel aan schade zal meebrengen. Voor de kapitalisten buiten die van de verzekeringsmaatschappijen nog altijd géén probleem. Dat opent gewoon nieuwe markten.

De drastische ommekeer die we nodig hebben betekent structurele maatregelen nemen in de maatschappij om het fossiele energie gebruik terug te dringen tot bijna nul. Tegelijk het opnieuw versterken van de draagkracht van de verschillende ecosystemen, een algemeen aanrijken van de natuur. Tja, dat is een hele maatschappelijke strijd.

Wiebe Eekman- 31 maart 2014

Referentie:

<http://climateandcapitalism.com/wp-content/uploads/sites/2/2014/03/IPCC-SUMMARY-Impact-Adaptation-Vulnerability2014.pdf>